

Flere svenske Dronninger, bl. A. Gustaf II Adolfs, have i en senere Tid benyttet Gripsholm som Enkesæde, men en større Betydning fik det først igjen, efterat Gustaf den Tredie, der erholdt det af Dronning Louise Ulrika i Bytte mob „Svartijö“, havde udvalgt dette Slot til sin Yndlingsresidents, næstefter Haga ved Stockholm, hans hæreftede Opholdssted. Gustaf den Tredie gjorde store Forandringer paa det gamle Slot, Forandringer, der overhovedet vare mindre heldige, idet han, forelsket i den franske Smag, lod større eller mindre Dele af Gripsholm versaillesere, (om det er tilladt at bruge et saadant Ord), indrettede en heel Række af de gamle Værelser i moderne Stil og med paristisk Luxus, omstalte selv en Deel af det Ydre i Overensstemmelse med Datidens architectoniske Begreber, men — det maa indrømmes — i temmelig vandalisk Modsatning til Bygningens gammeldags, ærværdige Charakter i det Hele. Det lykkedes ham imidlertid ikke ganske at forandre det gamle Gripsholm til et andet Haga eller Drottningholm, og det er en Tilfredsstillelse at kunne tilføie, at trods den af Kong Gustaf den Tredie foretagne Fornyelse af dette Slot, (man kalder det med Uret „Forfjæmelse“), har det dog i en overveiende Grad beholdt sit oprindelige Præg og sin karakteristiske, noget lunefulde Skønhed fra den første Gustafs Tid.

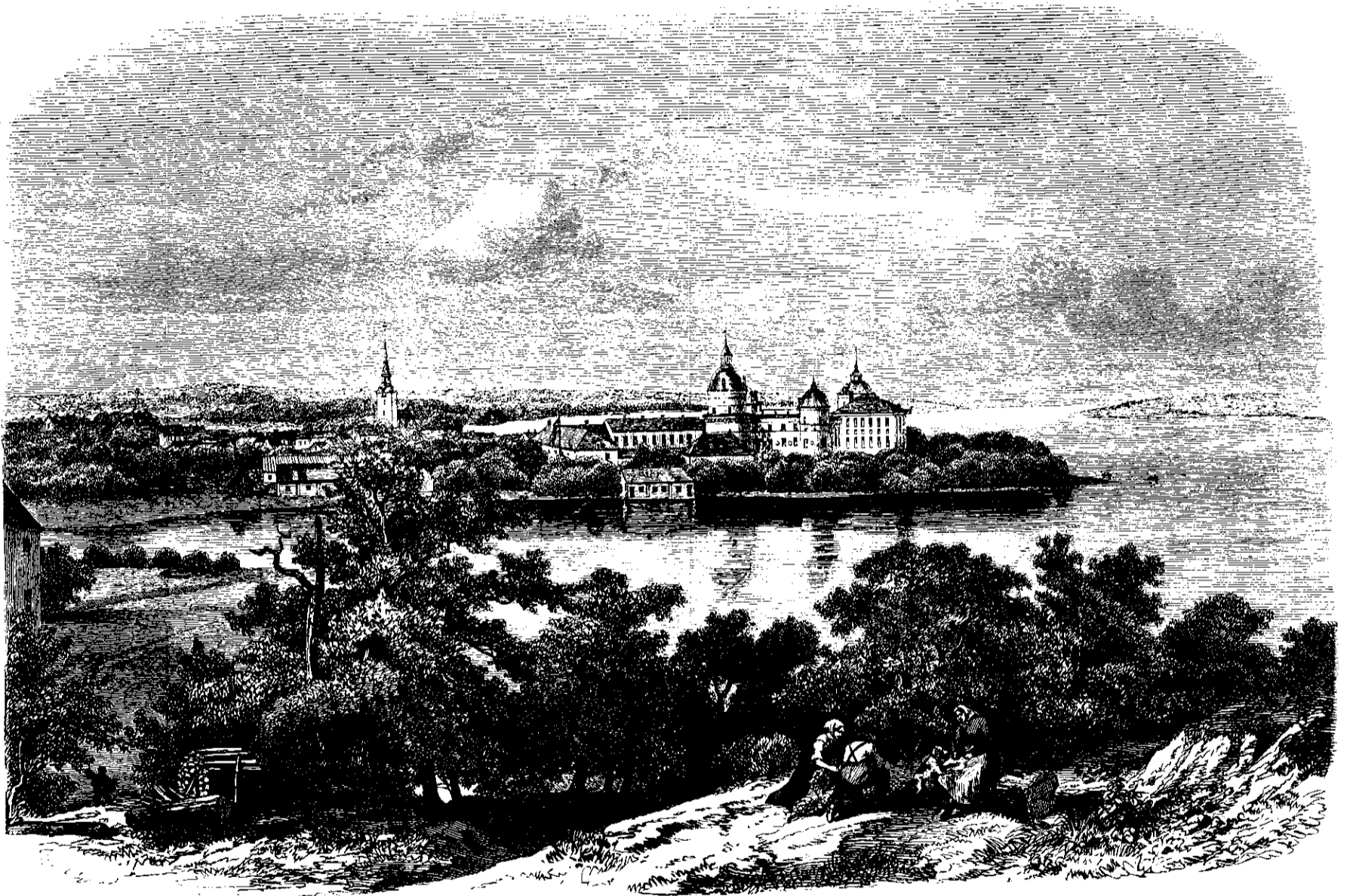
Vi have sagt, at Gustaf den Tredie meget yndede Gripsholm; ogsaa ere Grindvingerne fra hans hyppige „Séjours“ paa dette Slot meget talrige. Man bemærker her det lille,

rigt udstyrede, coquette Theater, hvor han selv tidt optraadte som Spilleende, man finder her det Arbeidskabinet, hvor han i sine fritimer mellem Krig og politiske Intriguer forfattede sine affecterede Dramaer og sine sirlige academiske Taler. Dette er kun saa Skridt fra det lille Taarnværelse, hvor den uheldige Erik XIV oplevede en lang Aet af sit Livs Tragedie; dette Kammer er endnu tilbage, som ogsaa Johans Fængselværelse, og naar Ciceronen viser den Rejsende disse Vinder, undlader han ikke tilføie ogsaa at føie ham hen til det Gemak, hvor Gustaf den Tredies Efterfølger Gustaf IV Adolph, efter den Revolution, der Aar 1809 styrkede ham fra Thronen, i Forening med sin Gemalinde og sine Børn tilbragte de sidste Dage, før end han blev ført bort fra Riget. Saaledes er der indenfor disse Mure samlet Sørgepjæl, Romaner, „Opera Comique“, Hofballer og Fængsels-scener om hverandre, og Faderen smilte sig til „første Elsker“ i Værelset ved Siden af det, hvor hans Søn engang skal frastige sig den arvede Thronen for sig og sine Efterkommere.

Gripsholms Slot tæller en uhyre Mængde Værelser, hvoraf 96 ere fuldkomment indrettede og møblerede, og har desuden 22 Svæbinger og Kjældere. Slottet har i Særdeleshed under Carl XIV Johan vundet en større Interesse og et høiere Værd ved, at Afgangen til den uhyrlige Malerisamling er bleven tilgængelig for Enhver. I denne findes den rigeste Samling Portraiter, der eksisterer i Sverrig, for største Deelen af kongelige og andre mærk-

værdige Personer, en heel Serie af alle de Statsmænd, der som Underhandlere deltog i den vestphalske Fred, en anden af Gustaf den Tredies samtidige Monarcher, ogsaa Kong Oscar har ogsaa bidraget noget til Galleriets Forøgelse, iblandt Andet med Kong Gustaf den Fjerde Adolfs Portrait, der hidtil savnedes. Det skuldes især Grev Flemming og Friherre Stjerneld, at Malerierne ere saa vel ordnede, og at deres Antal er bleven saa betydelig større, ligesom der tilkommer Sidstnævnte Grev for, at ogsaa Carl Augusts Portrait er bleven indlemmet i Samlingen. Desuden indeholder Slottet et ret betydeligt Bibliothek og et interessant Musikammer. Paa Slotsjaarden er der opstillet tvende uhyre Metallkanoner, som man sædvanlig kalder „Galten“ og „Suggan“; de bleve i Aaret 1581 erobrede ved Zwanogrod i Rusland af den svenske Feltherre Pontus de la Garbie.

I den nyeste Tid har den kongelige Familie kun sjældent opholdt sig paa Gripsholms Slot, men dette udgjør fremdeles et meget yndet Maal for Udflugter af Hovedstadens Befolkning, og Dampskibene føre jævnlig Masser af Rejsende til den lille Stad Mariefred, der i idyllisk Ro hviler i Skyggen af den gamle minderige Kongeborg. D. D.

Gripsholm Slot. (Efter C. J. Billmarf.)

De to Slesvigske Mindebægere.

Rigeoverfor de Forsøg, som man selv fra dansk Side undertiden har gjort, for at underkjende Betydningen af Hertugdømmet Slesvigs Incorporation i den danske Krone 1720, fortjener et Brev om det Modfatte, der herken er hentet fra „verbrieste Urkunden“ eller fra en tvivlsom Fortolkning af en svunden Tids statsretlige Begreber, her at fremdrages. I den chronologiske Samling paa Rosenborg findes et Par Mindebægere om den anførte Begivenhed, hvoraf vi her meddele Tegningerne; det ene, det saakaldte Sydvingebæger, paa hvis Emaillebund der staar:

At anden halv part
Af Schlesvig Danmarks bleev
Den fiende FRIDERICH
Med Miid igiennem dreev.

det andet det saakaldte Eiderstromsbæger, hvis Medaillon loer, at:

„Fra Kong Fridrichs Arve-Biæ
Eyder-Strommen ey vil vige.“

Det første veier 37½, det andet 74 Lod Guld, og begge ere særdeles smukt og konsekværdig udarbejdede. Naar man betænker, at det overalt i Europa har været Skik og Brug at erindre særdeles mærkelige og for vedkommende Stater velgjørende Begivenheder ved Mindebægere i Modfatning til Medaillen, der er mindre vigtige Leiligheder forbeholdt, saa vil det synes, at Frederik IV idetmindste selv maa have lagt en sær Vægt paa Resultaterne af Frederiksborgerfreden, idet han ei blot til Minde herom har ladet disse Bægere forfærdige, men ogsaa den bekendte Medaille af 1720 præge, hvis Avers forestiller Kongens Billede, Reversen Danmark, som kronet Kvinde, holdende det danske Vaaben, og to Figurer knælende foran, den ene Sønderjylland, der holder en Spade med 2 Løver paa, den anden Sibirien med sin Tresfork, med følgende tvende Indskrifter:

DANMARK. SVNDETS. TOLD. BEKOM.
MED. HELE. SCHLESVIG. FYRSTENDOM.

og i Afsluttet under dem staar:

FRYGTEN. AF. DEN. FRIDERICHSBORGISKE. FRED.
SLUTTET. D. III. JVLII. MDCCXX.

Af denne Medaille eier Kabinetet et Exemplar i Guld (54½ Dukaters Vægt) og et andet i Sølv (6 Lod og 3½ Dvintin).

Selv om vi ikke vidste, at lignende Bægere eksistere andre Steder, saasom det bekendte Unionsbæger paa Windsor Slot til Minde om Englands Forening med Skotland, saa antyder allerede Bægeret i og for sig indbilledlig den fredelige Tilslutning mellem Flere; det var jo, som bekendt, i Oldtiden og Middelalderen Skik, at to eller flere drak af eet Bæger, naar Forholdet var ret intimt imellem dem, og vi besidde saaledes i de to Bægere et authentisk Vidnesbyrd om, at Kong Frederik IV 1720 vilde have det høitidelig udtalt, at fra nu af skulde Danmark og Slesvig være inderlig forenede, og samtidig forbundne paa en anden Maade end t. Ex. Holsten, der ikke nævnes med eet Ord. Den Samning, „at Slesvig ikke skal staae i noget neiere Forhold til Danmark end det, hvori Holsten staaer til Danmark“, er beror af et senere Datum og tilhører ikke Frederik IV.